

Số: 626/2022/ENV

V/v: Những nội dung của Nghị định
45/2022/NĐ-CP liên quan đến công tác xử lý vi
phạm về động vật hoang dã.

Hà Nội, ngày 17 tháng 8 năm 2022

SỞ NÔNG NGHIỆP & PTNT QUẢNG NAM

Đến Số: 13278
Ngày: 29/8

Chuyển:

Kính gửi: Quý Cơ quan

Trung tâm Giáo dục Thiên nhiên (ENV) là một tổ chức xã hội trực thuộc Liên hiệp các hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam (VUSTA) với nhiệm vụ bảo vệ đa dạng sinh học của đất nước thông qua việc hỗ trợ các cơ quan chức năng tăng cường thể chế, chính sách và thực thi pháp luật về bảo vệ động vật hoang dã (DVHD). Từ năm 2005 đến nay, ENV đã và đang hỗ trợ các cơ quan chức năng giám sát, xử lý các vi phạm liên quan đến DVHD, đồng thời quản lý đường dây nóng 18001522 hỗ trợ báo cáo vi phạm về DVHD tới cơ quan chức năng và duy trì Cơ sở dữ liệu vi phạm về DVHD với khoảng hơn 24.000 vụ việc tính đến thời điểm hiện tại.

Ngày 07/07/2022, Chính phủ đã ban hành Nghị định số 45/2022/NĐ-CP (sau đây gọi tắt là **Nghị định 45**) quy định về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực bảo vệ môi trường, trong đó có bao gồm một số quy định về hành vi, mức xử phạt¹ và các biện pháp khắc phục hậu quả đối với một số vi phạm liên quan đến DVHD. Nghị định số 45/2022/NĐ-CP thay thế Nghị định số 155/2016/NĐ-CP và có hiệu lực thi hành kể từ ngày 25/8/2022.

Qua Công văn này, ENV kính chia sẻ đến Quý Cơ quan một số nội dung của Nghị định 45 liên quan đến công tác xử lý vi phạm về DVHD như sau:

1. Quy định xử phạt đối với các hành vi săn bắt, đánh bắt, khai thác DVHD, chim di cư, chim nước trong vùng đất ngập nước.

Chế tài xử phạt đối với các hành vi săn bắt, đánh bắt, khai thác DVHD, chim di cư², chim nước trong vùng đất ngập nước được quy định tại điểm a khoản 2 Điều 47 và khoản 2 Điều 49 Nghị định 45.

Cụ thể: điểm a khoản 2 Điều 47 quy định: “*Phạt tiền từ 5.000.000 đồng đến 10.000.000 đồng đối với hành vi săn bắt, đánh bắt, khai thác³ động vật hoang dã⁴, thực vật hoang dã trong khu bảo tồn đất ngập nước⁵, trừ trường hợp tội phạm về môi trường và trừ trường hợp vì mục đích nghiên cứu khoa học được cơ quan nhà nước có thẩm quyền phê duyệt.*”

¹ Các mức xử phạt nêu tại công văn này đều là mức phạt đối với cá nhân. Mức phạt đối với tổ chức gấp 2 lần mức phạt đối với cá nhân cho cùng hành vi vi phạm.

² Từ khái niệm loài di cư theo quy định tại khoản 17 Điều 3 Luật Đa dạng sinh 2008 (sửa đổi, bổ sung 2018), chim di cư được hiểu là loài chim “có toàn bộ hoặc một phần quần thể di chuyển thường xuyên, định kỳ hoặc theo mùa từ khu vực địa lý này đến khu vực địa lý khác”.

³ Khái niệm “khai thác trái phép loài sinh vật” được hiểu là “các hành vi săn, bắn, bẫy, bắt, hái, lượm, thu giữ nhằm lấy các sinh vật (bao gồm động vật, thực vật, nấm, vi sinh vật), bộ phận hoặc dẫn xuất của các loài động vật, thực vật mà không được phép của cơ quan nhà nước có thẩm quyền hoặc vượt quá số lượng cho phép trong giấy phép khai thác của cơ quan nhà nước có thẩm quyền” – khoản 6 Điều 3 Nghị định 45.

⁴ Khái niệm “động vật hoang dã” được quy định tại khoản 29 Điều 3 Nghị định 06/2019/NĐ-CP, sửa đổi bổ sung bởi Nghị định 84/2021/NĐ-CP.

⁵ Công ước về các vùng đất ngập nước có tầm quan trọng quốc tế đặc biệt như là nơi cư trú của loài chim nước (RAMSAR) mà Việt Nam là thành viên từ năm 1989 đã xác định đất ngập nước bao gồm: Những vùng đầm lầy, đầm lầy than bùn, những vực nước bắt kè là tự nhiên hay nhân tạo, những vùng ngập nước tạm thời hay thường xuyên, những vực nước đứng hay chảy, là nước ngọt, nước lợ hay nước mặn, kè cả những vực nước biển có độ sâu không quá 6m khi triều thấp.

Khoản 2 Điều 49 quy định : “*Phạt tiền từ 5.000.000 đồng đến 10.000.000 đồng đối với hành vi săn bắt các loài chim nước, chim di cư tại khu bảo tồn đất ngập nước và vùng đất ngập nước quan trọng, trừ trường hợp quy định tại điểm a khoản 2 Điều 47 Nghị định này.*”

Từ các quy định trên, có thể hiểu các hành vi săn bắt, đánh bắt, khai thác ĐVHD, chim di cư, chim nước **không phân biệt loài, số lượng** tại khu bảo tồn đất ngập nước và vùng đất ngập nước quan trọng (*trừ trường hợp tội phạm về môi trường và trừ trường hợp vì mục đích nghiên cứu khoa học được cơ quan Nhà nước có thẩm quyền phê duyệt*) sẽ bị xử phạt từ 5 đến 10 triệu đồng theo quy định tại điểm a khoản 2 Điều 47 hoặc khoản 2 Điều 49 Nghị định 45. Tuy nhiên, cần lưu ý là Nghị định 45 chỉ quy định xử phạt đối với các hành vi săn bắt, đánh bắt, khai thác trong khu bảo tồn đất ngập nước (bất kể phân khu nào của khu bảo tồn) và vùng đất ngập nước quan trọng. Như vậy, việc xử phạt (1) hành vi săn bắt, đánh bắt, khai thác ĐVHD, chim di cư, chim nước **ngoài** khu bảo tồn đất ngập nước và vùng đất ngập nước quan trọng cũng như (2) các hành vi vi phạm khác liên quan đến chim nước, chim di cư hay ĐVHD khác (ví dụ: hành vi quảng cáo, buôn bán, vận chuyển, tàng trữ, nuôi nhốt trái phép) mà chưa đến mức truy cứu trách nhiệm hình sự sẽ tiếp tục bị xử phạt vi phạm hành chính theo các quy định có liên quan tại Nghị định 35/2019/NĐ-CP (sửa đổi bổ sung bởi Nghị định 07/2022/NĐ-CP) hoặc Nghị định 42/2019/NĐ-CP.

Thẩm quyền xử phạt các hành vi có liên quan (Điều 68 Nghị định 45) thuộc về Chủ tịch Ủy ban nhân dân các cấp; Thanh tra chuyên ngành tài nguyên và môi trường; Công an nhân dân; Bộ đội biên phòng; Kiểm lâm, thanh tra chuyên ngành lâm nghiệp; Thanh tra chuyên ngành nông nghiệp và phát triển nông thôn; Thanh tra chuyên ngành thủy sản; Quản lý thị trường.

2. Quy định xử phạt đối với các hành vi gây tổn hại, ảnh hưởng đến môi trường sống của các loài chim nước, chim di cư và thủy sản

Nghị định 45 hiện cũng quy định chế tài xử phạt đối với các hành vi gây tổn hại, ảnh hưởng đến môi trường sống của các loài chim nước, chim di cư và thủy sản như: hành vi gây tổn hại đến sinh cảnh của các loài chim nước, chim di cư (điểm a khoản 4 Điều 47); hành vi ngăn cản đường đi của các loài thủy sinh trong khu bảo tồn đất ngập nước (mức phạt được phân định theo từng phân khu quy định tại khoản 2 Điều 47); hành vi gây tổn hại đến nơi nuôi dưỡng và bãي đê của các loài thủy sản (điểm b khoản 4 Điều 47), trừ trường hợp gây tổn hại đến nơi nuôi dưỡng và bãي đê của các loài thủy sản thuộc *Danh mục các loài nguy cấp, quý hiếm được ưu tiên bảo vệ* (Nghị định 64/2019/NĐ-CP) và *Danh mục các loài thủy sản nguy cấp, quý hiếm* (Nghị định 26/2019/NĐ-CP) được xử phạt theo quy định về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực thủy sản. Các quy định “gây tổn hại”, “ngăn cản đường đi” đều không có giải thích cụ thể mà mang tính mở để các cơ quan chức năng có thể tự đánh giá và tiến hành xử phạt. Mức phạt đối với các hành vi có liên quan từ 10 triệu đồng đến 100 triệu đồng.

Thẩm quyền xử phạt các hành vi có liên quan (Điều 68 Nghị định 45) thuộc về Chủ tịch Ủy ban nhân dân các cấp; Thanh tra chuyên ngành tài nguyên và môi trường; Công an nhân dân; Bộ đội biên phòng; Kiểm lâm, Thanh tra chuyên ngành lâm nghiệp; Thanh tra chuyên ngành nông nghiệp và phát triển nông thôn; Thanh tra chuyên ngành thủy sản; Quản lý thị trường.

3. Quy định xử phạt đối với các vi phạm tại cơ sở bảo tồn đa dạng sinh học

Theo quy định tại Điều 50 Nghị định 45, các hành vi có thể bị xử phạt trong quản lý các cơ sở bảo tồn đa dạng sinh học bao gồm (1) không báo cáo tình trạng loài thuộc Danh mục loài nguy cấp, quý, hiếm được ưu tiên bảo vệ theo quy định; (2) không đăng ký, khai báo nguồn gốc, lập hồ sơ theo dõi các cá thể loài thuộc Danh mục loài nguy cấp, quý hiếm được ưu tiên bảo vệ; (3) thực hiện không đúng một trong các nội dung đã được phê duyệt tại Dự án thành lập cơ sở bảo tồn đa

dạng sinh học ban hành kèm theo giấy chứng nhận cơ sở bảo tồn đa dạng sinh học do cấp có thẩm quyền phê duyệt (bao gồm: điều kiện về cơ sở vật chất, hạ tầng; nguồn nhân lực; nguồn lực tài chính; thực hiện các quy trình về: nuôi dưỡng, chăm sóc loài; lưu giữ, bảo quản nguồn gen và mẫu vật di truyền); (4) khai báo không đúng sự thật các điều kiện để được cấp giấy chứng nhận cơ sở bảo tồn đa dạng sinh học; (5) hoạt động không có giấy chứng nhận cơ sở bảo tồn đa dạng sinh học do cơ quan có thẩm quyền cấp. Hình phạt đối với các hành vi có liên quan có thể là cảnh cáo hoặc phạt tiền từ 500 nghìn đồng đến 10 triệu đồng.

Cũng theo khoản 2 Điều 50 Nghị định 45, các hành vi nuôi sinh sản, nuôi sinh trưởng và trồng, cấy nhân tạo các loài thuộc Danh mục loài nguy cấp, quý, hiếm được ưu tiên bảo vệ **tại cơ sở nuôi sinh sản, nuôi sinh trưởng và trồng, cấy nhân tạo phục vụ mục đích thương mại** không tuân thủ các quy định của pháp luật thì áp dụng hình thức xử lý theo quy định của pháp luật về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực lâm nghiệp, thủy sản (Nghị định 35/2019/NĐ-CP, sửa đổi bổ sung bởi Nghị định 07/2022/NĐ-CP và Nghị định 42/2019/NĐ-CP), trừ các trường hợp tội phạm về môi trường. Nghị định 45 cũng không quy định xử phạt các vi phạm phát sinh trong trường hợp nuôi sinh sản, nuôi sinh trưởng và trồng, cấy nhân tạo các loài thuộc Danh mục loài nguy cấp, quý, hiếm được ưu tiên bảo vệ tại cơ sở nuôi sinh sản, nuôi sinh trưởng và trồng, cấy nhân tạo **không vì mục đích thương mại**. Tuy nhiên, hiện nay trên cả nước chỉ có 7 cơ sở có nuôi loài nguy cấp, quý, hiếm được ưu tiên bảo vệ đang hoạt động dưới dạng thức cơ sở bảo tồn đa dạng sinh học, hầu hết các cơ sở còn lại hiện đang hoạt động dưới dạng thức các cơ sở nuôi ĐVHD không vì mục đích thương mại. Do Nghị định 45 không đề cập đến vấn đề này, có thể hiểu là các vi phạm trong hoạt động nuôi sinh sản, nuôi sinh trưởng và trồng, cấy nhân tạo các loài thuộc Danh mục loài nguy cấp, quý, hiếm được ưu tiên bảo vệ tại cơ sở nuôi sinh sản, nuôi sinh trưởng và trồng, cấy nhân tạo **không vì mục đích thương mại** cũng sẽ xử lý theo quy định của pháp luật về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực lâm nghiệp, thủy sản, trừ các trường hợp tội phạm về môi trường như hiện nay đang được áp dụng.

Thẩm quyền xử phạt các hành vi có liên quan (Điều 68 Nghị định 45) thuộc về Chủ tịch Ủy ban nhân dân các cấp; Thanh tra chuyên ngành tài nguyên và môi trường; Kiểm lâm, Thanh tra chuyên ngành lâm nghiệp; Thanh tra chuyên ngành nông nghiệp và phát triển nông thôn; Thanh tra chuyên ngành thủy sản.

4. Quy định xử phạt vi phạm liên quan đến kiểm soát loài ngoại lai xâm hại

Hiện nay, theo ghi nhận của ENV, loài ngoại lai xâm hại thường xuyên bị buôn bán, kinh doanh hay phát tán là loài rùa tai đỏ (*Trachemys scripta*).

Điều 51 Nghị định 45 đã quy định rõ chế tài xử phạt liên quan đến kiểm soát loài ngoại lai xâm hại với các mức xử phạt khác nhau tùy thuộc vào tính chất và mức độ của từng hành vi vi phạm cụ thể. Theo đó, các hành vi có thể bị xử phạt bao gồm: **Hành vi nuôi, lưu giữ, vận chuyển, trồng, cấy loài ngoại lai xâm hại** (1) ngoài phạm vi khu bảo tồn không vì mục đích thương mại (trong trường hợp kiểm soát được sự phát triển, lây lan của chúng và chưa gây ra thiệt hại), (2) ngoài phạm vi khu bảo tồn vì mục đích thương mại (trong trường hợp kiểm soát được sự phát triển, lây lan của chúng và chưa gây ra thiệt hại), (3) ngoài phạm vi khu bảo tồn (trong các trường hợp còn lại), (4) trong phạm vi khu bảo tồn (trong trường hợp kiểm soát được sự phát triển, lây lan của chúng), (5) trong phạm vi khu bảo tồn (trong trường hợp không kiểm soát được sự phát triển, lây lan của chúng) và **hành vi nhập khẩu loài vi sinh vật, động, thực vật ngoại lai xâm hại**. Hình phạt có thể là cảnh cáo hoặc phạt tiền từ 1 triệu đồng đến 1 tỷ đồng. Cũng cần lưu ý là theo Nghị định 45, biện pháp để xử lý các cá thể loài ngoại lai xâm hại bị phát hiện chỉ có thể là “buộc tiêu hủy toàn bộ” hoặc “buộc tái xuất toàn bộ” ra khỏi lãnh thổ Việt Nam.

Thẩm quyền xử phạt các hành vi có liên quan (Điều 68 Nghị định 45) thuộc về Chủ tịch Ủy ban nhân dân các cấp; Thanh tra chuyên ngành tài nguyên và môi trường; Công an nhân dân; Bộ đội biên phòng; Kiểm lâm, Thanh tra chuyên ngành lâm nghiệp; Thanh tra chuyên ngành nông nghiệp và phát triển nông thôn; Thanh tra chuyên ngành thủy sản; Kiểm ngư; Hải quan; Quản lý thị trường.

5. Quy định xử phạt liên quan đến một số thủ tục môi trường trong nuôi ĐVHD

Theo quy định hiện hành, hoạt động nuôi ĐVHD phải đáp ứng các điều kiện vệ sinh môi trường, tuân thủ các quy định của pháp luật môi trường. Theo đó, một số trường hợp nuôi ĐVHD có thể cần phải thực hiện thủ tục đánh giá tác động môi trường, xin cấp giấy phép môi trường hoặc đăng ký môi trường (cụ thể theo quy định của Luật Bảo vệ Môi trường 2020 và Nghị định 08/2022/NĐ-CP). Các trường hợp vi phạm về thủ tục môi trường trong nuôi ĐVHD có thể bị xử phạt cảnh cáo, phạt tiền từ 500.000 đồng đến 1 tỷ đồng đối với cá nhân theo quy định tại Điều 9, Điều 10, Điều 11 Nghị định 45.

Thẩm quyền xử phạt các hành vi có liên quan (Điều 68 Nghị định 45) thuộc về Chủ tịch Ủy ban nhân dân các cấp; Thanh tra chuyên ngành tài nguyên và môi trường; Công an nhân dân; Thanh tra quốc phòng.

Trên đây là một số quy định của Nghị định 45 liên quan đến công tác xử lý vi phạm về ĐVHD được ENV tổng hợp. ENV hy vọng những nội dung này sẽ hữu ích và hỗ trợ cho Quý Cơ quan trong quá trình thực thi quy định pháp luật về quản lý các loài ĐVHD cũng như thực thi CITES. Nếu cần hỗ trợ hoặc trao đổi về các nội dung được ENV chia sẻ, Quý Cơ quan vui lòng liên hệ trực tiếp tới ENV theo thông tin phía dưới.

Bên cạnh đó, ENV hiện vẫn đang duy trì và phát triển nhóm cán bộ xử lý vi phạm về ĐVHD trên Google Groups nhằm cung cấp một cách nhanh chóng và hiệu quả nhất những thông tin, chính sách mới, vụ việc điển hình, bài học kinh nghiệm có liên quan trong công tác thực thi pháp luật về bảo vệ ĐVHD đến các cán bộ đầu mối phụ trách tại các cơ quan chức năng. Do đó, trong trường hợp Quý Cơ quan mong muốn cán bộ có liên quan được cập nhật trong nhóm thư điện tử nói trên, Quý Cơ quan vui lòng cung cấp tên, email và số điện thoại của cán bộ phụ trách đến địa chỉ email cgtteam.env@gmail.com để ENV gửi lời mời tham gia.

Trân trọng./.

Nơi nhận:

- Như kính gửi;
- Lưu VP.

Mọi thông tin phản hồi xin liên hệ:

Phòng Chính sách và Pháp luật
Trung tâm Giáo dục Thiên nhiên (ENV)
Phòng 1701, Tòa nhà 17T5, Hoàng Đạo
Thúy, Thanh Xuân, Hà Nội
ĐT: 024 6281 5427 / Fax: 024 6281 5423
Email: cgtteam.env@gmail.com

TM. TRUNG TÂM GIÁO DỤC THIÊN NHIÊN
KT. GIÁM ĐỐC
PHÓ GIÁM ĐỐC

